

Nr 265

Av herr Börjesson i Falköping, *om effektivisering av övervakningen av svensk krigsmaterielexport.*

Enligt gällande lag får icke krigsmateriel tillverkas utan Kungl. Maj:ts tillstånd, och det är ej heller tillåtet att utan Kungl. Maj:ts tillstånd sälja här i landet tillverkad krigsmateriel till annan än svensk statlig myndighet.

Den som tillverkar krigsmateriel är i överensstämmelse med dessa föreskrifter skyldig att till staten redovisa tillverkningen och i övrigt tillhandahålla den statliga kontrollinstansen vissa uppgifter om tillverkningen. Tillstånd att exportera krigsmateriel meddelas av handelsdepartementet eller av Kungl. Maj:t om ärendet är av större vikt.

Sedan ett antal år ombesörjes statskontrollen i fråga om krigsmateriel-tillverkningen och -exporten samt överväganden i fråga om tillståndsgivningen normalt av den s. k. krigsmaterielinspektionen under handelsdepartementet. Krigsmaterielinspektionen förestås av en krigsmaterielinspektör, f. n. en pensionerad generalmajor (tidigare pensionerade överstar). Kostnaderna för inspektionen uppgår enligt statsliggaren för 1960/61 till ca 40 000 kr. Ersättningen till krigsmaterielinspektören har f. n. formen av ett arvode motsvarande skillnaden mellan dennes pension och lön för generalmajor.

Vissa händelser på sistone har givit anledning till tvivelsmål om krigsmaterielinspektionens ändamålsenlighet, organisation och effektivitet för handhavandet av dess grannliga angelägenheter. Jag åsyftar här främst handläggningen av ett betydelsefullt vapenexportärende som väckt allmänhetens undran och oro.

En noggrann och planmässig handläggning av vapenexportfrågorna får anses vara av stor vikt från utrikespolitisk synpunkt, då olämplig vapenexport bl. a. kan leda till misstro mot vårt lands vilja att iakttaga strikt neutralitet gentemot de militärpolitiska spänningar och väpnade förvecklingar som råder på olika håll i världen, t. ex. i vissa asiatiska och afrikanska områden. Om man på vissa håll — på grund av oförsiktiga svenska vapenleveranser till endera av de tvistande parterna — rubbas i tilltron till vår officiella utrikespolitiska opartiskhet, kan våra hittillsvarande erkänt goda möjligheter att exempelvis inom ramen för FN:s övervakningsorganisation verka i fredens tjänst snabbt nog sättas i fara. Konsekvenserna för vår exportindustri kan likaledes bli ogynnsamma.

Det synes mig därför angeläget att krigsmaterielinspektionens effektivitet

då det gäller övervakning av vapenexport blir föremål för prövning samt att en mera ändamålsenlig ordning än den nuvarande överväges.

Med stöd av det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om prövning av möjligheterna att effektivisera övervakningen av svensk krigsmaterielexport.

Stockholm den 25 januari 1961

B. Börjesson
i Falköping